

Історія товариства

Електроенергетика Харківського регіону пройшла різні етапи становлення та розвитку, поряд з успіхами зазнала і чимало труднощів, пов'язаних з історичними подіями. Вона може бути яскравим прикладом науково-технічного прогресу нашої держави. Коли тільки зароджувалася промисловість, її потреби в електричному забезпеченні задовольнялися локальними енергоустановками. З прийняттям плану ДЕЕЛРО в 1920 році електроенергетика Харківщини стала розвиватися на основі централізації виробництва електроенергії і концентрації потужностей на електростанціях, які стали основою для створення територіально-виробничих комплексів. Для забезпечення високих темпів розвитку народного господарства, подальшого підвищення матеріального і культурного рівня народу необхідно було надати електроенергетиці значення провідної галузі промислового виробництва.

22 листопада 1929 року, після завершення будівництва в рамках плану ДЕЕЛРО електростанції Харківського регіону ("ЕСХАР") і її електромережі, з метою подальшого розвитку енергетики Харківського промислового району Постановою Ради Праці і Оборони СРСР було створено Харківське об'єднання державних електричних станцій - "ХОДЕС". У пошуках оптимального варіанту управління енергосистема в початковий період свого існування зазнала ряд реорганізацій і змін назви.

Наказом Народного комісара важкої промисловості від 23 жовтня 1933 року № 925 було створено районне енергетичне управління (РЕУ) "Харківенерго".Міськсвітло". Трудова біографія Харківського підприємства міських електричних мереж почалася в кінці 1929 року, коли розподільні електричні мережі м. Харкова були виведені зі складу Харківської центральної електростанції, і для її обслуговування при Міськкомунгоспі було створено спеціалізоване підприємство. У 1932 році було розпочато будівництво Харківської Червонозаводський ТЕЦ (ТЕЦ-3), яка дала струм 1 серпня 1934 року. Це була перша в країні електростанція, повністю оснащена вітчизняним енергетичним обладнанням. У 1935 році "Міськсвітло" було передане в енергосистему і перетворена в Район міських мереж. У тому ж році як структурний підрозділ РЕУ "Харківенерго" був створений Енергозбут.

У довоєнному 1940 році загальна генеруюча потужність електростанцій "Харківенерго" становила 169,5 тис. кВт; електричні мережі напругою 35-110 кВ мали протяжність 223 км. В експлуатації знаходилися 13 підстанцій із загальною трансформаторною потужністю 198,6 тис. кВА. Виробництво електроенергії склало 773 млн. кВт*год., відпуск тепла 650 тис. Гкал.

Разом з усім народом колектив підприємства в роки Великої Вітчизняної війни мужньо ніс трудову вахту, забезпечуючи електроживлення промислових об'єктів, переведених на виготовлення оборонної продукції. Воєнна обстановка викликала необхідність демонтажу та евакуації; на схід обладнання та персоналу електростанцій. Третина працівників "Харківенерго" вступила до лав Червоної Армії. За мужність і героїзм, проявлені при захисті Батьківщини, і доблесну працю в тилу 596 енергетиків були нагороджені орденами і медалями.

Після визволення Харкова в усіх підрозділах "Харківенерго" розгорнулися роботи з відновлення матеріально-технічної бази підприємства. 6 листопада 1943 року дав струм турбогенератор потужністю 7 тис. кВт, який був відновлений і змонтований на тимчасовій електростанції. У першому півріччі 1944 року було запущено в експлуатацію відновлені турбогенератори на Харківських ГРЭС-2, ТЕЦ-3 і ТЕЦ-4. Відновлення зруйнованого енергетичного господарства практично завершилося за 3,5 - 4 роки. Довоєнний рівень відпуску тепла споживачам був перевищений вже в 1948 році, а виробництво електроенергії - в 1949 році.

РЕУ "Харківенерго" проіснувало 42 роки і на підставі Постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 2 березня 1973 року № 139 було перетворено в Виробниче енергетичне об'єднання (ВЕО) "Харківенерго". З невеликого об'єднання державних електростанцій підприємство перетворилося в одну з найбільших енергосистем України. На роки післявоєнних п'ятирічок випало значне зростання генеруючих потужностей та мережевого господарства, що дало можливість ліквідувати значну кількість дрібного неекономічного енергообладнання та під'єднати всіх споживачів Харківської, Полтавської та Сумської областей до електричних мереж енергосистеми, завершити повну електрифікацію сільського господарства цих областей. На новій технічній базі реконструювалися і розширювалися довоєнні електростанції, споруджувалися нові, в тому числі Харківська ТЕЦ-5, яка і сьогодні є найпотужнішою і найбільш технологічно оснащеною серед аналогів в Україні. Велика увага приділялася освоєнню нового енергетичного обладнання, механізації і автоматизації виробничих процесів, підвищенню надійності та економічності роботи, культурі праці.

Широко впроваджувалися засоби автоматизації і телемеханіки, вводилося в експлуатацію обладнання.

Серйозним випробуванням на життєздатність підприємства став час після розпаду Радянського Союзу, його єдиної енергосистеми. Енергосистема встояла, не припинила постачати підприємствам регіону і домівкам земляків електроенергією і тепло, незважаючи на відсутність палива, матеріалів, обладнання, грошових коштів. Відповідно, робота енергооб'єднання розглядається в межах зон обслуговування, існуючих у той чи інший період.